

Briselē, 2025. gada 13. jūnijā
(OR. en)

10045/25

RESPR 14
FIN 659
ECOFIN 735
FISC 138

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Prezidentvalsts progresa ziņojums par jaunajiem pašu resursiem

I. IEVADS

Saskaņā ar Eiropadomes 2020. gada 17. –21. jūlija secinājumiem ¹ 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā ² tika paredzēts rīkoties, lai ieviestu jaunus pašu resursus (JPR); tādējādi būtu jāpiesaista summas, kuras atbilst gaidāmajiem izdevumiem, kas paredzēti, lai atmaksātu pamatsummu un procentus no aizņemtajiem līdzekļiem, kurus iecerēts izmantot Lēmuma par pašu resursiem 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā (*NextGenerationEU*, dotāciju daļa) minēto izdevumu segšanai. Iestāžu nolīgumā ir arī noteikts ceļvedis JPR ieviešanai un ir paredzēts, ka Padome pašu resursu pirmo paketi apspriedīs līdz 2022. gada 1. jūlijam (lai to ieviestu 2023. gada 1. janvārī) un papildu otro pašu resursu grozu apspriedīs līdz 2025. gada 1. jūlijam (lai to ieviestu līdz 2026. gada 1. janvārim).

¹ Dok. EUCO 10/20 (A29 punkts, 145-150).

² Iestāžu Nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.).

Šajā sakarā Komisija 2021. gada decembrī nāca klajā ar priekšlikumu grozīt Lēmumu par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu ¹, paredzot ietvert trīs JPR, kuru pamatā būtu ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), oglekļa ievadkorekcijas mehānisms (OIM) ² un valstu iemaksas ES budžetā, kuras tiks veiktas, pamatojoties uz lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm (“I pīlārs”).

Komisija 2023. gada 20. jūnijā nāca klajā ar pielāgotu paketi nākamās paaudzes pašu resursiem. Pakete ietver jaunu grozījumu Pašu resursu lēmumā (PRL) ³ (ar ko groza 2021. gada decembra priekšlikumu), ieviešot jaunu pašu resursu, kura pamatā ir statistika par uzņēmumu peļņu (*CPOR*), kā arī korekcijas pēc nozaru tiesību aktu pieņemšanas par OIM un par ETS pārskatīšanu.

Pielāgotajā paketē ir iekļauti arī divi grozīti priekšlikumi attiecībā uz pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumiem, tostarp jauni grozījumi Resursu pieejamības regulas (*MAR*) ⁴ un Pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumu regulas (*IMSOR*) ⁵ 2022. gada marta priekšlikumos, kuriem bija pievienots arī dienestu darba dokuments ⁶. Šajos priekšlikumos ir ietvertas korekcijas, kas vajadzīgas, lai atspoguļotu likumdevēju vienošanos attiecībā uz OIM iekasēšanu, un iekļauti jauni noteikumi par statistisko pašu resursu. Noteikumi par pašu resursiem, kuru pamatā ir pārdalītās peļņas daļa (“I pīlārs”), paliek PRL priekšlikumā.

Šis ziņojums, tostarp tajā formulētie ieteikumi, ir balstīts uz iepriekšējo prezidentvalstu veikto darbu, un tas ir sagatavots prezidentvalsts Polijas atbildībā.

¹ Dok. 15260/21.

² Komisija 2021. gada 14. jūlijā publicēja arī tiesību aktu priekšlikumus par OIM un par ETS pārskatīšanu. Abas regulas tika pieņemtas 2023. gada maijā.

³ Dok. 10853/1/23 REV1.

⁴ Dok. 10855/1/23 REV1.

⁵ Dok. 10854/1/23 REV1.

⁶ Dok. 10853/23 ADD1. Dienestu darba dokumentā ir novērtēti galvenie Eiropas Parlamenta ierosinātie pašu resursu kandidāti, kā arī to kā JPR potenciāls atbilstoši trīs kritērijiem: ieņēmumu potenciālam, vienkāršībai un ieņēmumu ātrai mobilizācijai.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

Prezidentvalsts Polijas darbs norisinājās divos līmeņos: no vienas puses, tā ir aplūkojusi **pašreizējās pašu resursu sistēmas darbību**. No otras puses, tā ir mudinājusi dalībvalstis apspriest **pielāgoto paketi nākamās paaudzes pašu resursiem**.

Šajā nolūkā tā sarīkoja sešas sanāksmes, proti, 20. janvārī, 28. februārī, 13. martā, 29. aprīlī, 22. maijā un 5. jūnijā.

Pašreizējās pašu resursu sistēmas darbība

Pašu resursu jautājumu darba grupa uzsāka darbu, apspriežot **Komisijas ziņojumu par PVN pašu resursu sistēmas darbību** ¹.

Ziņojumā tika uzsvērti Komisijas vienkāršošanas centienu vispārējie sasniegumi un jo īpaši šādi aspekti: vienkāršošanas minimālā ietekme uz PVN bāzi, kompensāciju un korekciju atcelšana, atrunu skaita straujais kritums un administratīvā sloga samazināšanās dalībvalstīm, tostarp tāpēc, ka tika izmantota vienkāršota aprēķina metode PVN vidējai svērtajai likmei (VSL), kas attiecībā uz izrietošo VSL laikposmā no 2021. līdz 2024. gadam saglabājās tuvu faktiskajai VSL no 2016. gada.

Apspiežot ziņojuma konstatējumus, dalībvalstis atzinīgi novērtēja vienkāršošanu, kas tika ieviesta pēc 2021. gada reformas, kā arī no tās izrietošo ievērojamo administratīvā sloga samazināšanos. Tomēr dažas dalībvalstis puda bažas par novirzēm starp iesaldēto 2016. gada VSL un pašreizējām aplēsēm; dažas no tām aicināja pēc iespējas drīz pārrēķināt VSL, izmantojot atjauninātus datus, savukārt citas brīdināja par grūtībām aprēķināt jaunu iesaldēto VSL sakarā ar datu ierobežoto pieejamību un augstajām administratīvajām izmaksām. Pamatojoties uz diskusiju, Komisija apņēmas atjaunināt Iekšējo rokasgrāmatu par PVN pašu resursiem, lai savu interpretāciju par korekcijām, kas saistītas ar (potenciāliem) PVN pārkāpumiem, saskaņotu ar noteikumiem Padomes Regulā 1553/89, kas grozīta ar Padomes 2021. gada 30. aprīļa Regulu 2021/769, nolūkā novērst neatbilstības.

¹ Dok. 16919/24, ACOR dokuments kopīgots ar dalībvalstīm (Ares(2025)1886987, 10/3).

Pamatojoties uz **prezidentvalsts aptauju par pašreizējās pašu resursu sistēmas uzlabošanu** ¹, dalībvalstis apmainījās viedokļiem par to, kā pašreizējā pašu resursu sistēma darbojas kopumā un vai pastāv problēmas un iespējami uzlabojumi tādu pašu resursu konkrētā darbībā kā NKI pašu resursi, PVN pašu resursi, pašu resursi, kas pamatojas uz nerekiclēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, un tradicionālie pašu resursi. Jo īpaši dalībvalstis pauda viedokli par šādiem tematiem: Resursu pieejamības regulu apvienošana, pārskatīšanas procedūra, ar ko reglamentē strīdus starp Komisiju un dalībvalstīm par pašu resursu pieejamības nodrošināšanu, vienoti noteikumi par iepriekšējo finanšu gadu pašu resursu korekcijām, nerekiclēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzuma aprēķināšanas metodes, uz dalībvalstīm attiecināmu tradicionālo pašu resursu zaudējumu statistiskā metode, prognozēšanas procedūra un vienkāršošanas iespējas tiesību aktos par pašu resursiem. Lielākā daļa delegāciju uzskata, ka pašreizējā sistēma tehniski kopumā darbojas labi, nodrošinot savlaicīgu un raitu ES budžeta finansēšanu. Tomēr dažas delegācijas norāda uz iespējamām izmaiņām – tām vajadzētu būt labi pārdomātām un attiekties tikai uz sistēmas precizēšanu un saskaņošanu, nepalielinot administratīvo slogu un nodrošinot pārredzamību, paredzamību un vieglu piemērojamību visiem pašu resursu veidiem. Pamatojoties uz diskusijām un dalībvalstu iesniegtajiem rakstiskajiem viedokļiem, prezidentvalsts iesniedza kopsavilkuma piezīmi par sistēmas pārskatīšanu un noslēguma piezīmes ², ko dalībvalstis novērtēja pozitīvi.

Visbeidzot, darba grupa apsprieda Komisijas **ziņojumu par izmaksu un ieguvumu analīzi saistībā ar Resursu pieejamības regulas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētā centrālā konta izmantošanu** ³.

¹ Dok. WK 34/2025 INIT.

² Dok. 34/2025 ADD 1.

³ COM(2025) 161 final.

Komisija iepazīstināja ar savu novērtējumu par izvēlētajiem kases modeļiem, t. i., Eiropas Centrālajā bankā atvērta centrālā konta modeli un optimizēto kases modeli, kas ietver trīs centrālos naudas līdzekļu kontus, kuri atvērti izvēlētajās valstu centrālajās bankās Francijā, Vācijā un Beļģijā (variants, kas neietilpst *MAR* regulas 9. panta jauno noteikumu darbības jomā). Noslēgumā Komisija iesaka turpināt izmantot 2. variantu – optimizēto kases modeli – kā izmaksu ziņā efektīvu finanšu līdzekļu pārvaldības sistēmas risinājumu pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā (DFS), pieņemot, ka dalībvalstis piedalīsies brīvprātīgi. Lai gan dažas dalībvalstis optimizēto kases modeli uzskatīja par daudzsološu, vairākas citas deva priekšroku sava modeļa izvēlei. Šajā sakarā dalībvalstis jautāja, vai Komisija šajā nolūkā grozīs *MAR*.

Kā saikni starp diskusijām par pašreizējo sistēmu un diskusijām par ierosinātajiem jaunajiem pašu resursiem un citiem iespējamiem jauniem pašu resursiem prezidentvalsts darba grupai iesniedza piezīmi par **ES pašu resursu sistēmas regresiju** ¹.

Piezīme jo īpaši parādīja pastāvošo pašreizējās ieņēmumu sistēmas regresiju, jo īpaši ņemot vērā fiksētas summas korekcijas vairāku dalībvalstu ikgadējām NKI iemaksām laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam. Piezīmē arī norādīts, ka, lai gan PVN pašu resursiem un pašu resursiem, kas pamatojos uz neregistrēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, ir arī korekcijas mehānismi, tie pēc būtības ir regresīvi ². Visbeidzot, piezīmē parādīts, kā ierosinātie ETS pašu resursi veicinātu sistēmas regresiju ³, un norādīts uz iespējamiem turpmākā darba veidiem, lai novērstu novēroto regresiju.

¹ Dok. WK 3182/2025 INIT.

² Procentos no dalībvalsts NKI attiecībā pret attiecīgās dalībvalsts NKI uz vienu iedzīvotāju.

³ Lai gan priekšlikumā ir paredzēts solidaritātes mehānisms.

Atbildot uz piezīmē ietvertajiem jautājumiem, dažas dalībvalstis argumentēja, ka ieņēmumu daļas taisnīgumu nevar nodalīt no izdevumu daļas taisnīguma, bet citas norādīja, ka ieņēmumu daļas taisnīgums ir jāpapildina ar sistēmas vienkāršošanu, tostarp atceļot fiksētas summas korekcijas. Šajā sakarā viena dalībvalsts norādīja, ka attiecībā uz regresīviem pašu resursiem būtu jāapsver tikai fiksētās summas maksājumi, savukārt citas ierosināja, ka no jebkādiem jauniem pašu resursiem, ko ieviešīs, būtu jāizriet sadales koeficientam, kas būtu cieši saistīts ar NKI koeficientu. Tāpat, lai gan dažas dalībvalstis argumentēja, ka NKI pašu resursu dominējošais stāvoklis mazinātu sistēmas regresiju, cita dalībvalsts minēja, ka patiesi jaunu pašu resursu ieviešana kompensētu minēto regresiju.

Pielāgota pakete nākamās paaudzes pašu resursiem

Prezidentvalsts šo darba virzienu uzsāka, apspriežot pašreizējo stāvokli un atjauninātus ieņēmumu rādītājus, ja tādi ir pieejami, **ierosinātajiem jaunajiem pašu resursiem**, kuru pamatā ir oglekļa ievedkorekcijas mehānisms (OIM), emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), uz statistiku balstīta uzņēmumu peļņa (CPOR), BEFIT (Uzņēmējdarbība Eiropā: ienākumu nodokļu sistēma) un I pīlārs.

Vairākas dalībvalstis bija viscaur vīlušās par Komisijas nevēlēšanos sniegt atjauninātus ieņēmumu rādītājus un par paļaušanos uz 2023. gada darbu. Tomēr Komisija paskaidroja savu pieeju, norādot uz problēmām, kas saistītas ar aplēšu vairākkārtēju izlases veida pārskatīšanu, ņemot vērā cenu izmaiņas.

Attiecībā uz OIM dalībvalstis atzinīgi novērtēja Komisijas skaidrojumu par OIM vienkāršošanas priekšlikumu ¹ (daļa no “*Omnibus I*” tiesību aktu paketes), ietekmi uz OIM darbības jomu un tādējādi tā iespējamo ietekmi uz ieņēmumiem.

¹ Dok. 6609/25 (COM(2025) 87 final).

Attiecībā uz ETS dažas dalībvalstis atkārtoti pauda iebildumus, pamatojoties uz tās regresiju, bet citu dalībvalstu grupa, gluži pretēji, pauda vēlmi priekšlikumu izskatīt.

Visbeidzot, diskusijas attiecībā uz *CPOR* parādīja, ka lielākā daļa dalībvalstu iebilst pret šo jauno pašu resursu, jo īpaši ņemot vērā tā statistisko raksturu.

Dažas dalībvalstis atgādināja, ka ir svarīgi ņemt vērā pašreizējo ierosināto paketi un ievērot ceļvedi pašu resursu ieviešanai.

Pēc tam prezidentvalsts virzīja diskusijas par pašreizējo paketi, ierosinot sākotnēji izpētīt papildu/alternatīvus jaunus pašu resursus saistībā ar ierosināto paketi; tas varētu palīdzēt panākt vajadzīgo vienprātību Padomē.

Šajā nolūkā tā iesniedza neoficiālu dokumentu par **iespējamiem jauniem pašu resursiem** ¹ ES budžetā, kurā bija iekļauts īss kopsavilkums par paveikto darbu un uz šo darbu balstītas sākotnējās pārdomas par iespējamiem jauniem pašu resursiem šādos būtiskos virzienos: a) ES robežmaksas/robežnodokļi, tostarp II pīlāra nodokļi, ieturējuma nodokļi par dividendēm, procentiem un autoratlīdzībām ES, “izceļošanas” nodokļi; b) nodokļu uzlikšana lieliem starptautiskiem uzņēmumiem un jo īpaši lieliem tehnoloģiju uzņēmumiem, kā rezultātā, iespējams, turpinātos sarunas saistībā ar Komisijas 2018. gada priekšlikumu par digitālo pakalpojumu nodokli, ņemot vērā to, ka nav panākta starptautiska vienošanās par ESAO I pīlāru, nodoklis, kura pamatā ir virspeļņa ², un iekšējā tirgus nodeva; c) ārkārtīgi lielas mantas aplikšana ar nodokli, ieviešot pašu resursus, kuru pamatā ir minimālais nodoklis, ko piemēro personām ar īpaši augstu neto aktīvu vērtību ES; d) pašu resursi klimata un vides jomā, piemēram, tādi, kuru pamatā ir nodeva aviācijas nozarei, un e) pašu resursi, kuru pamatā ir nodokļu uzlikšana finanšu nozarē, piemēram, ar finanšu darījumu nodokļa, finanšu darbības nodokļa vai kriptoaktīvu ³ starpniecību.

¹ Dok. WK 4848/2025 INIT.

² Pamatojoties uz ESAO I pīlāru.

³ Neoficiālajā dokumentā bija iekļauti arī “citi ieņēmumi” no Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas (*ETIAS*), no maksas par pārsniegtajām emisijām vieglajiem automobiļiem ražotājiem vai ieņēmumi no iespējamās nediskriminējošas apstrādes maksas e-komercijā.

Komisija būtiski sekmēja šo darba virzienu, mobilizējot ievērojamu skaitu departamentu un kolēģu prezidentvalsts un darba grupas darba atbalstam. Daudzas delegācijas šo darbu novērtēja atzinīgi, vienlaikus atzīstot, ka diskusijas par nodokļiem attiecas uz citiem forumiem, piemēram, valstu, ES vai starptautiskā līmenī. Vairākas dalībvalstis lūdza Komisiju ņemt vērā diskusiju rezultātus, bet arī atzina, ka ir svarīgi veikt rūpīgu analīzi. Šajā sakarā dažas delegācijas lūdza neaizmirst par pašreizējo 2021. gada priekšlikumu, kas pārskatīts 2023. gadā, un pirmām kārtām apsvērt papildu priekšlikumus, kurus laikus varētu iesniegt attiecībā uz nākamo DFS.

Dažas delegācijas uzskatīja, ka pašreizējā sistēma spēj segt jebkādas iespējamus papildu izdevumus nākamajā DFS, bet pauda gatavību izskatīt jaunus priekšlikumus. Šajā sakarā dažas citas delegācijas uzsvēra, ka jebkāda iespējama vienošanās ir jāapsver kā pakete. Vairākas delegācijas uzsvēra, ka svarīgi ir, lai jaunie pašu resursi būtu taisnīgi, savukārt dažas delegācijas uzsvēra, ka jauni pašu resursi ir vajadzīgi, lai samazinātu valstu ieņēmumu iemaksas (kas ir “jauna nauda”), atgādinot, ka daudzas no piedāvātajām jaunajām idejām ietver jau esošos valsts nodokļus vairākās dalībvalstīs. Turklāt, pamatojoties uz uzaicināto ekspertu ieguldījumu, prezidentvalsts darba grupā apņēmas veikt padziļinātu analīzi par iespējamiem pašu resursiem, pamatojoties uz: a) kopīgu ieturējuma nodokli ES; b) minimālo nodokli personām ar īpaši augstu neto vērtību ES; c) nodokļu uzlikšanu lieliem uzņēmumiem; un d) kopēju ES digitālo nodokli.

Attiecībā uz a) punktu dažas dalībvalstis izrādīja lielu interesi, tomēr tās pieprasīja atjauninātus skaitļus par ieņēmumu potenciālu, kā arī par turpmākajiem pasākumiem tā praktiskai īstenošanai. Dažas dalībvalstis pauda bažas par aspektiem, kas saistīti ar valsts suverenitāti, par grūtībām saskaņot nodokļu noteikumus attiecībā uz trešām valstīm un par iespējamo ietekmi uz rīcību.

Lai gan dalībvalstis atzina starptautiskos centienus (G20), attiecībā uz b) punktu bija vērojama līdzīga reakcija; jo īpaši tās norādīja uz šādiem aspektiem: valstu suverenitāte, grūtības tehniskā līmenī, iespējamā īstermiņa koncentrēšanās uz izvairīšanos no nodokļu maksāšanas/nodokļu apiešanu vai iespējami strīdi tiesā, ņemot vērā to, ka pastāv divpusēji nodokļu nolīgumi ar trešām valstīm, kā arī tas, kā priekšlikumu īstenot praksē.

Attiecībā uz c) punktu viena delegācija uzskatīja, ka risinājums globālā līmenī ir maz ticams, savukārt cita delegācija pauda stingru atbalstu darbam pie nodokļiem, kas aizsargā ES suverenitāti.

Visbeidzot, attiecībā uz d) punktu vairākas dalībvalstis bija atvērtas šai idejai, bet nebija optimistiskas attiecībā uz tās iespējamo ieviešanu laikā līdz nākamajai DFS. Citas delegācijas ieteica ievērot piesardzību, jo tā ieviešana varētu izraisīt starptautisko partneru pretpasākumus. Šo argumentu dēļ dažas dalībvalstis lūdza koncentrēties uz ticamākiem kandidātiem, savukārt citas lūdza turpināt darbu šajā lietā. Pēdējā dalībvalstu grupa atgādināja par saviem esošajiem valsts digitālo pakalpojumu nodokļiem un uzsvēra rūpīgos politiskos un tehniskos apsvērumus šādam priekšlikumam par jauniem pašu resursiem.

Turklāt prezidentvalsts lūdza Komisiju iepazīstināt ar pašreizējo stāvokli un progresu attiecībā uz tiesisko regulējumu saistībā ar kriptovalūtām, lai novērtētu, vai ieņēmumi no kryptoaktīviem varētu kļūt par iespējamiem pašu resursiem, tiklīdz ES tiks sasniegts atbilstošs regulējuma un saskaņošanas līmenis šajā jomā.

Visbeidzot, darba grupa arī lūdza informāciju, kas tai tika sniegta, par pašreizējo stāvokli attiecībā uz konkrētām maksām un sodiem, kas var būt citi ES budžeta ieņēmumi (*ETIAS* maksa, e-komercijas apstrādes maksa, sods par CO2 emisijām automobiļu ražotājiem). Dažas dalībvalstis ir paudušas interesi izpētīt maksu un sodu iespējamo ietekmi uz ES budžeta ieņēmumiem.

III. IETEIKUMI

Attiecībā uz pašreizējās pašu resursu sistēmas darbības novērtējumu atkārtoti tiek uzsvērts dalībvalstu uzskats, ka kopumā tā darbojas labi un tādējādi nodrošina likumīgus un regulārus ieņēmumus, kas ļauj stabili finansēt ES budžetu, bet ir apzinātas arī iespējamās izmaiņas, kuras varētu veicināt sistēmas vienkāršošanu, nodrošinot tās pārredzamību un paredzamību.

Komisija tiek aicināta analizēt ierosinātos priekšlikumus un rūpīgi apzināt problemātiskos jautājumus nolūkā tos iekļaut iespējamajos tiesību aktu priekšlikumos ¹.

Turklāt prezidentvalsts uzskata, ka būtu jāapsver iespēja ātri īstenot tehniskas izmaiņas Pašu resursu pieejamības regulā, piemēram, šādas: korekcijas attiecībā uz pašu resursiem, kas pamatojas uz izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, pāliktas uz nākamā gada martu; iespēja veikt avansa maksājumus par pašu resursu, kas pamatojas uz izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, ikmēnēša maksājumiem būtu jāsaskaņo ar PVN un NKI pašu resursiem; un robežvērtība, zem kuras procentu summas tiek atceltas, būtu jāsaskaņo attiecībā uz visiem pašu resursiem.

Citas konstatētās problēmas, kas jāizskata sīkāk, ir šādas: iespēja un nosacījumi, saskaņā ar kuriem Komisija var izmantot statistikas metodi, lai aprēķinātu tradicionālo pašu resursu zaudējumus, kas attiecināmi uz dalībvalstīm; tādas vienotas pārskatīšanas procedūras ieviešana, kas noslēgta ar Komisijas lēmumu, ar kuru reglamentē strīdus starp Komisiju un dalībvalstīm; un noteikumu, kas attiecas uz neregistrēta izlietotā plastmasas iepakojuma aprēķināšanas metodi iemaksu veikšanas nolūkā, pārcelšana no Komisijas īstenošanas akta uz Resursu pieejamības regulu vai pārbaudes procedūras pieņemšanu.

¹ Šie grozījumu priekšlikumi ir izklāstīti dokumentā WK 34/2025 ADD 1. Prezidentvalsts aptauja par pašreizējās pašu resursu sistēmas uzlabošanu. Prezidentvalsts piezīme, kuras pamatā ir dalībvalstu atbildes.

Prezidentvalsts aicina Komisiju pievērsties arī dažiem konkrētiem jautājumiem. Tie jo īpaši ietver šādus aspektus: iespējas atjaunināt iesaldēto vidējo svērto likmi, ko piemēro PVN pašu resursiem, lai nodrošinātu uz PVN balstīto iemaksu lielāku precizitāti un taisnīgumu ES budžetā; aprēķināšanas metodikas uzlabošana attiecībā uz pašu resursiem, kas pamatojas uz izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, ņemot vērā datu salīdzināmību un ticamību un neradot papildu administratīvo slogu; kā arī problemātiski jautājumi saistībā ar tradicionālajiem pašu resursiem, piemēram, kavējuma procentu aprēķina sākumpunkta noteikšana; un tas, ka dalībvalstīm trūkst stimulu veikt muitas pārbaudes un kontroles.

Saistībā ar pašu resursu sistēmas vienkāršošanu būtu jāatgādina, ka situācijai, kad vienlaicīgi pastāv vairākas Resursu pieejamības regulas, vajadzētu būt tikai īslaicīgai un šādi tiesību akti pēc iespējas drīz būtu jāapvieno vienā regulā.

Attiecībā uz pielāgoto paketi nākamās paaudzes pašu resursiem Eiropas Komisijas priekšlikumi ir pārskatīti un apspriesti, kā paskaidrots II iedaļā, taču **joprojām pastāv būtiskas atšķirības novērtējumā** un nav panākta vērā ņemama nostāju konverģence. Diskusiju kavēja atjaunināto finanšu datu trūkums.

Tomēr būtu jāatzīmē, ka **daudzas dalībvalstis ir pozitīvi novērtējušas priekšlikumu par OIM pašu resursiem**. Šajā sakarā ir ieteicams, lai Eiropas Komisija sarunu sākumā un ne vēlāk kā līdz 2025. gada beigām sagatavotu **finanšu analīzi par OIM darbības jomas paplašināšanu**, tostarp dažādām finansiālām iespējām, atkarībā no šā mehānisma paplašināšanas, attiecinot to uz jaunām nozarēm.

Attiecībā uz ETS priekšlikumu, neraugoties uz atbalstu no grupas dalībvalstu, vairākas dalībvalstis pauž bažas par sistēmas regresijas palielināšanos un negatīvu ietekmi uz ES enerģētikas un klimata politiku, dalībvalstīm atņemot daļu resursu, kas vajadzīgi šīs politikas īstenošanai.

Turklāt prezidentvalsts uzskata, ka uz ETS balstītais priekšlikums saskaras ar problēmām, kuras rada mērķtiecīgais emisiju samazinājums un ETS sistēmai raksturīgais cenu svārstīgums, kas mazina ES finansējuma paredzamību un stabilitāti. Paredzams, ka ETS paplašināšana, attiecinot to uz tādām nozarēm kā ēku un autotransporta nozare, nesamērīgi ietekmēs mājtsaimniecības ar zemiem ienākumiem un MVU. Tas pastiprina sadales problēmas, jo īpaši tāpēc, ka pieejamie līdzekļi joprojām ir ierobežoti gan apjoma, gan ilguma ziņā. Ņemot vērā pieaugošo globālo konkurenci, īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai nodrošinātu, ka jaunu ieņēmumu avotu struktūra nesamērīgi neietekmē iekšējos ekonomikas dalībniekus, bet drīzāk cenšas panākt līdzsvarotu un taisnīgu ieguldījumu no tiem, kas darbojas vienotajā tirgū un gūst labumu no tā, tostarp ārējiem subjektiem.

Ņemot vērā diskusijas, prezidentvalsts uzskata, ka **ierosinātajā paketē ir vajadzīgi grozījumi**. Jo īpaši ir svarīgi, lai ES pašu resursu sistēma radītu pēc iespējas mazāku slogu ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem un neapdraudētu ES ekonomikas konkurētspēju. Tiem, kas gūst labumu no vienotā tirgus, tostarp ārvalstu struktūrām/platformām un starptautiskiem uzņēmumiem (jo īpaši digitālajiem uzņēmumiem), būtu jāsniedz taisnīgs ieguldījums tā finansēšanā.

Lai panāktu vienošanos un kompromisu, prezidentvalsts uzskata, ka turpmākajiem priekšlikumiem nevajadzētu saasināt ES budžeta finansēšanas sistēmas regresijas problēmu un saskaņā ar Līgumu vairāk ņemt vērā atsevišķu dalībvalstu spēju ieguldīt pašu resursu sistēmā, un attiecībā uz mazāk turīgām dalībvalstīm labot regresīvos elementus, kas pastāv pašreizējā pašu resursu sistēmā. Regresijas problēmas nepietiekama izskatīšana varētu būt galvenais šķērslis tam, lai panāktu turpmāku vienošanos par ES budžeta finansēšanu, lai gan, kā norādīts 2020. gada decembra Iestāžu nolīgumam pievienotajā ceļvedī: “Turklāt ir vēlams mazināt NKI pašu resursu palielinājumus dalībvalstīm.”

Tādēļ prezidentvalsts uzskata, ka Komisijai un Padomei beidzot būtu jāturpina darbs pie citiem ES budžeta ieņēmumiem (piemēram, maksām un soda naudām), neskarot nozaru diskusijas un lomu, kas pašu resursiem piešķirta ar LESD 311. pantu. Neraugoties uz atšķirīgo finansiālo ietekmi, ko rada citi ieviestie vai plānotie ieņēmumi, kurus var radīt, nodevas, maksas, naudas sodi vai citi avoti, to kopējā ietekme varētu būt nozīmīga ES politikas finansēšanai pēc 2027. gada. Ir ieteicams, lai Eiropas Komisija **pēc iespējas drīz, bet ne vēlāk kā līdz 2025. gada beigām, sagatavotu visaptverošu informāciju par citiem esošajiem un plānotajiem ES budžeta ieņēmumiem, kā arī prognozes par to finansiālo ietekmi.**

IV. NOBEIGUMS

Ņemot vērā darbu, kas *WPOR* ietvaros līdz šim paveikts laikposmā no 2025. gada janvāra līdz jūnijam saistībā ar pašreizējo pašu resursu sistēmu un tās turpmāko veidolu, prezidentvalsts aicina dalībvalstis ņemt vērā Polijas prezidentūras laikā panākto progresu un minētos ieteikumus.
